

POSTANOWIENIE

30 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 30 października 2023 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.K. i M.K.

z udziałem Gminy Z.

o ustanowienie służebności drogi koniecznej,

na skutek skargi kasacyjnej A.K. i M.K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 22 marca 2022 r., II Ca 1841/21,

1. odrzuca skargę kasacyjną,

**2. zasądza od A.K. i M.K. na rzecz Gminy Z. kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

(R.N.)

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy A.K. i M.K. wnieśli o ustanowienie drogi koniecznej. W sprawie prowadzonej z udziałem Gminy Z. Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek. Następnie, postanowieniem z 22 marca 2022 r., Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację wnioskodawców (pkt I orzeczenia) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt II).

Wnioskodawcy wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu drugiej instancji „w części w jakiej obejmuje oddalenie wniosku co do działki 516/2”, jednocześnie wskazując, że orzeczenie to zostaje zaskarżone „w tej części w której obejmuje działkę nr [...] objętej KW nr [...]” (pisownia oryginalna). Skarżący wnieśli

przy tym o „uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji” (pisownia oryginalna).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu z uwagi na obarczenie jej nieusuwalnymi wadami konstrukcyjnymi.

Stosownie do art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) skarga kasacyjna powinna zawierać m.in. oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1), oraz przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2). Zgodnie natomiast z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. skarga taka powinna zawierać wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3). Elementy te mają dla skargi charakter konstrukcyjny, a braki w ich zakresie nie podlegają usunięciu. Wniosek taki wynika z porównania treści art. 398⁶ § 2 k.p.c. *in medio* oraz art. 398⁶ § 1 k.p.c. Tylko drugi z tych przepisów dopuszcza sanowanie określonych braków skargi kasacyjnej; nie dotyczy to jednak braków odnoszących się do wymienionych na wstępie elementów konstrukcyjnych skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2021 r., V CSK 31/21).

Bezwzględnie wymagane jest, by zakres zaskarżenia i wniosek o uchylenie lub o uchylenie i zmianę orzeczenia były ze sobą ściśle skorelowane; brak takiej korelacji skutkuje odrzuceniem skargi kasacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z 12 października 2007 r., V CSK 309/07; z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12; z 21 kwietnia 2021 r., IV CSK 58/21). Elementy wymienione w art. 398⁴ § 1 k.p.c. stanowią zrąb omawianego środka zaskarżenia i dopiero ich prawidłowe skonstruowanie pozwala uznać dane pismo za odpowiednio sformułowaną skargę kasacyjną. Skarga ta wnoszona jest bowiem od orzeczenia cechującego się walorem prawomocności, wobec czego, niezależnie od ogólnych zasad skargowości i dyspozycyjności, skarżący powinien w sposób w pełni precyzyjny określić granice możliwej ingerencji Sądu Najwyższego w orzeczenie, od którego wywiedziona jest skarga. Brak zsynchronizowania zakresu zaskarżenia i wniosku skargi powoduje, że niemożliwe staje się ustalenie granic kognicji Sądu

rozpoznającego skargę kasacyjną; pismo takie nie spełnia konstrukcyjnych wymagań stawianych wspomnianym skargom, a w konsekwencji podlegać musi odrzuceniu.

W niniejszej sprawie przytoczony na wstępie zakres zaskarżenia oraz wnioski skargi nie odpowiadają opisanym wyżej wymaganiom.

W polskiej procedurze cywilnej sąd drugiej instancji nie orzeka bezpośrednio o żądaniu pozwu lub wniosku, lecz o apelacji. *In casu* apelacja wnioskodawców została oddalona, a zatem mogli oni zaskarżyć wyłącznie orzeczenie w tym przedmiocie. Niewątpliwie dopuszczalne jest jedynie częściowe zaskarżenie orzeczenia o oddaleniu apelacji, jeśli skarżący zainteresowany jest, na etapie wnoszenia skargi, wzruszeniem jedynie w części rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji. W takich wypadkach konieczne staje się doprecyzowanie zakresu zaskarżenia przez wskazanie, które elementy rozstrzygnięcia są kwestionowane. W niniejszej sprawie nie zaskarżono jednak punktu pierwszego postanowienia Sądu drugiej instancji w części odnoszącej się do oddalenia apelacji od bliżej określonej części orzeczenia Sądu Rejonowego. Przeciwnie, skarżący wskazali, że wnoszą skargę kasacyjną od postanowienia w części obejmującej „oddalenie wniosku” (a nie orzeczenie o apelacji) – choć zaskarżone postanowienie nie zawiera rozstrzygnięcia o tym wniosku.

Niezależnie od powyższego dalej idąca wadliwość konstrukcyjna skargi wnioskodawców wynika z tego, że wniosek skargi nie zawiera – wbrew jednoznacznej dyspozycji art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. – zakresu wnioskowanej ingerencji w zaskarżone orzeczenie. W świetle przywołanego przepisu konieczne jest oznaczenie zakresu, w jakim zaskarżony wyrok (postanowienie) ma zostać uchylony lub uchylony i zmieniony: albo wprost, albo co najmniej przez jednoznaczne odesłanie do prawidłowo określonego zakresu zaskarżenia, także jeśli wyrok (postanowienie) został zaskarżony w całości. Nie jest rolą Sądu dopowiadanie za stronę skarżącą, czy żądane w skardze „uchylenie zaskarżonego wyroku” (w istocie: postanowienia) miałyby odnosić się do tego orzeczenia jako całości, czy też wyłącznie do zaskarżonej (lub jeszcze innej) jego części (zob. postanowienie SN z 20 lipca 2023 r., I CSK 4971/22). Rozbieżność między

zakresem zaskarżenia a wnioskiem jest przy tym oczywista, skoro w przypadku tego pierwszego jednoznacznie wskazano, że postanowienie Sądu drugiej instancji kwestionowane jest wyłącznie w części – jakkolwiek części tej nie sprecyzowano w sposób adekwatny do wymagań stawianych skardze kasacyjnej.

Podsumowując, należy wskazać, że skarga kasacyjna, jako obarczona nieusuwalnym brakiem konstrukcyjnym, podlegała odrzuceniu przez Sąd Okręgowy na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Wobec nieodrżucenia jej przez Sąd drugiej instancji, podlegała ona odrzuceniu przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. O kosztach orzeczono – mając na względzie sporne interesy uczestników postępowania – zgodnie z art. 520 § 2 zd. 1 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 2 w zw. § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(J.T.)

(R.G.)